

Skog Alnarp

Slumrande potential för ädellöv

Det billigaste sättet att få ädellövskogar med höga naturvärden är att använda motorsågen. Det visar ett forskningsprojekt om naturvårdsgallring.

Mycket betesmark har växt igen till täta blandskogar, ofta ”bortglömda” restskogar som inte brukas. Genom röjning och gallring kan de omvandlas till områden med höga värden, både för friluftsliv och biologisk mångfald. Dessutom kan omdaning ge virkesinkomster under resans gång.

DET är tanken bakom det norsk/svenska projektet TransForest. Namnet anspelar på att transformera skogarna till något mer värdefullt genom aktivt skogsbruk.

– Att anlägga ny ädellövskog tar lång tid och är kostsamt. Alternativet är att ta vara på det vi redan har. Resultaten kommer snabbt och om vi utvecklar metoderna kostar anläggningen nästan ingenting, säger professor Magnus Löf.

NYLIGEN publicerades de första resultaten från försöken. De visar att kostnaden för att forma ädellövskogen i bästa fall betalas av ersättning för virket från träden som gallras bort. Dessutom be-

kräftas att det krävs återkommande insatser.

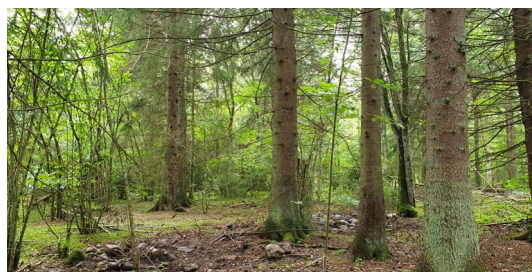
– Nästan all ädellövskog har formats genom olika slags markanvändning. Ett vanligt missförstånd är att den alltid mår bäst av att lämnas för fri utvecklingen. Även om målet är biologisk mångfald krävs ganska ofta ett aktivt brukande.

– Nyligen kom Skogsstyrelsen med en rapport som visar att naturvärden i reservat och andra avsättningar hotas på grund av att skogen håller på att växa igen. Det är inte förvånande. Lämnas den orörd tar nästan alltid gran eller andra skuggfördragande trädslag över förr eller senare.

UTGÅNGSPUNKTEN för försöken i TransForest är 50 ytor i täta blandskogar som vardera är ett hektar stora. Hälften sköts genom naturvårdsgallring. Den andra hälften lämnas orörda och fungerar som kontrolltytor.

Ungefär en tredjedel av virkesvolymen har gallrats bort, i första hand gran och björk, men även en del ek och asp. Kvar finns en fin blandskog med mycket ädellöv.

Träden fälldes med motorsåg och kördes ut med skotare. Det utgallrade virket såldes som flis och massaved. Frågan var om intäkterna från försäljningen kunde finansiera kostnaden för gallringen.

Översta bilden visar resultatet efter gallring, här bredvid är en orörd kontrolltyta där granen blir allt mer dominerande. Foto Samuel Keith

RESULTATET blev lite blandat.

Kostnaden för arbetet blev ungefär dubbelt så dyrt per kubikmeter, jämfört med en vanlig gallring av gran.

För att betala arbetsinsatsen krävdes ett uttag på ungefär 50 kubikmeter, men resultaten var väldigt varierande. De bästa provytorna gav runt 10 000 kronor i överskott. I andra fall blev det minus med tiotusentals kronor. Arbetet gjordes av markägarna själva.

– Genom att lära av de som gjorde arbetet effektivast och utveckla metoderna bör gallringarna kunna ge ett litet överskott. Genom att arbeta mer storskaligt, över en hektar, ökar lönsamheten väsentligt. Det kan jämföras med kostnaderna för att nyanlägga ädellövskog med plantering och stängsling, vilket kostar 50 000 - 70 000 kronor per hektar. Dessutom är det lång

väntan på den färdiga skogen, konstaterar Magnus Löf, SLU i Alnarp och Björn Nordén, forskare vid NINA, det norska institutet för naturforskning.

FORSKARNA räknar med att det för Sveriges del finns runt 60 000 hektar som lämpar sig att omvandlas till ädellövskog genom naturvårdsgallring. Det innebär en möjlig ökning av arealen ädellövskog med nästan en tredjedel.

Ett parallellt projekt visar att tillväxten i beståndet gör att hälften av den borttagna volymen är tillbaks efter 16 år. Med andra ord krävs återkommande gallringar.

– Det bekräftar att den värdefulla lövskogen ibland kräver aktiv skötsel. I vad mån efterföljande gallringar finansierar kostnaderna återstår att se, men varje ekonomiskt tillskott är förstas värdefullt.

Magnus Löf

